

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

การเลือกตัวอย่างประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แพทย์หัวหน้าศูนย์บริการสาขารณสุข เจ้าหน้าที่พยาบาล และผู้ใช้บริการของศูนย์บริการสาขารณสุข กรุงเทพมหานคร จำนวน 24 แห่ง จากสังกัดสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

การเลือกตัวอย่างประชากร มีขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสำรวจรายชื่อศูนย์บริการสาขารณสุข จำนวนศูนย์ฯ พบว่า ในปัจจุบันมีศูนย์บริการสาขารณสุขที่เปิดดำเนินการอยู่ 51 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร 24 เขต จึงสุ่มศูนย์ 1 แห่ง ต่อ 1 เขต ดังนั้นจำนวนศูนย์ที่ทำการศึกษาคือ 24 แห่ง โดยมีรายชื่อศูนย์ที่ทำการศึกษาดังนี้

<u>เขต</u>	<u>ชื่อศูนย์บริการสาขารณสุข</u>
1. เขตปทุมวัน	ศูนย์บริการสาขารณสุขลุมพินี
2. เขตยานนาวา	ศูนย์บริการสาขารณสุข จันทน์เทียง เนตรวิเศษ
3. เขตบางรัก	ศูนย์บริการสาขารณสุข สีพระยา
4. เขตพระนคร	ศูนย์บริการสาขารณสุข ประชาธิปไตย
5. เขตป้อมปราบ	ศูนย์บริการสาขารณสุข ธนาคารศรีนคร
6. เขตห้วยขวาง	ศูนย์บริการสาขารณสุข ห้วยขวาง
7. เขตบางกะปิ	ศูนย์บริการสาขารณสุข บางกะปิ
8. เขตมีนบุรี	ศูนย์บริการสาขารณสุข มีนบุรี

<u>เขต</u>	<u>ชื่อศูนย์บริการสาธารณสุข</u>
9. เขตหนองจอก	ศูนย์บริการสาธารณสุขหนองจอก(โรงพยาบาลชุมชนหนองจอก)
10. เขตสัมพันธวงศ์	ศูนย์บริการสาธารณสุข ไมตรีวานิช
11. เขตพระโขนง	ศูนย์บริการสาธารณสุข วิชาศุทอง
12. เขตลาดกระบัง	ศูนย์บริการสาธารณสุข ลาดกระบัง
13. เขตพญาไท	ศูนย์บริการสาธารณสุข วิกไต้ตัน
14. เขตบางเขน	ศูนย์บริการสาธารณสุข บางเขน
15. เขตคูสิต	ศูนย์บริการสาธารณสุข สโม่สรวิชนธรรมหญิง
16. เขตบางกอกน้อย	ศูนย์บริการสาธารณสุข วิกเจ้าอาม
17. เขตบางกอกใหญ่	ศูนย์บริการสาธารณสุข บางกอกใหญ่
18. เขตภาษีเจริญ	ศูนย์บริการสาธารณสุข ภาษีเจริญ
19. เขตหนองแขม	ศูนย์บริการสาธารณสุข หนองแขม (นาควัชรอุทิศ)
20. เขตคลองสาน	ศูนย์บริการสาธารณสุข วัชรชัยพฤกษ์มาลา
21. เขตธนบุรี	ศูนย์บริการสาธารณสุข เจ้าคุณพระประยูรวงศ์
22. เขตคลองสาน	ศูนย์บริการสาธารณสุข ลาดหญ้า
23. เขตบางขุนเทียน	ศูนย์บริการสาธารณสุข ชวง บุชเนตร
24. เขตราชฎรบูรณะ	ศูนย์บริการสาธารณสุข ราชฎรบูรณะ

2. การกำหนดจำนวนตัวอย่างประชากรสำหรับการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น

3 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มผู้บริหาร คือ แพทย์หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุข

2.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน คือ เจ้าหน้าที่พยาบาลของศูนย์บริการ

สาธารณสุข

2.3 กลุ่มผู้รับบริการ คือ สตรีในวัยเจริญพันธุ์ที่มาใช้บริการ

ตรวจครรภ์ ตรวจหลังคลอด วางแผนครอบครัว ตรวจมะเร็ง ปากมดลูก และนำเด็ก
มาตรวจสุขภาพเด็กก็

โดยมีจำนวนตัวอย่าง ดังนี้

<u>ตัวอย่างประชากร</u>	<u>จำนวนตัวอย่างต่อ 1 แห่ง</u>	<u>รวมจำนวนตัวอย่าง (24 แห่ง)</u>
แพทย์หัวหน้าศูนย์	1	24
เจ้าหน้าที่พยาบาล	5	120
ผู้รับบริการ	10	240

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร หนังสือ บทความ บันทึกกิจการการทำงานของหน่วยราชการ ตลอดจนหนังสือต่าง ๆ ที่ได้มีผู้เขียนหรือรวบรวมไว้ นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ได้เนื้อหาครอบคลุมในสิ่งที่ต้องการ โดยสร้างแบบสอบถาม 3 ชุด คือ

- ชุดที่ 1 แบบสอบถามแพทย์หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุข
- ชุดที่ 2 แบบสอบถามเจ้าหน้าที่พยาบาล
- ชุดที่ 3 แบบสอบถามผู้ใช้บริการ

ชุดที่ 1 แบบสอบถามแพทย์หัวหน้าศูนย์ เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ การจัดการ การกำหนดขอบเขตของงาน ความรู้ความเข้าใจ และความสามารถของเจ้าหน้าที่ การสนับสนุนเจ้าหน้าที่ การปฏิบัติงาน การประสานงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานค่านอนามัยแม่และเด็ก โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 24 ข้อ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ โดยกำหนดคำตอบไว้มากกว่า 2 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบได้จากรายการที่กำหนดไว้ให้แล้ว และมีช่องว่างให้เติม ในกรณีที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากที่กำหนดให้ โดยแบบสอบถามนี้มีจำนวน 22 ข้อ

2. แบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้ตามที่ต้องการให้อิสระจำนวน 2 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา หรืออุปสรรคในการดำเนินงานค่านอนามัยแม่และเด็ก รวมทั้ง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้าง การบริหารงาน การปรับปรุง และแก้ไขในการ
บริการคานอนามัยแม่และเด็ก

ชุดที่ 2 แบบสอบถามเจ้าหน้าที่พยาบาล แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ

1. แบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ โดยกำหนดคำตอบไว้มากกว่า 2 คำตอบ
ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้จากรายการที่กำหนดไว้ให้แล้ว เช่นแบบสอบถาม
ชุดที่ 2 ข้อ 1-3, ข้อ 5-8 (ภาคผนวก)

2. แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนให้ค่า 5 ระดับ แบบ Likert Scale
แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ มีการให้น้ำหนักคำตอบระหว่าง 1 ถึง 5

3. แบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถาม
แสดงความคิดเห็นได้ตามที่ต้องการใ้อิสระ เช่นคำถามเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค
ในการดำเนินงาน ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงานคาน
อนามัยแม่และเด็ก

แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน จำนวน 53 ข้อ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถาม สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ
อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ตำแหน่งงานในปัจจุบัน การได้รับมอบ
หมายงานและความรับผิดชอบ การได้รับการสนับสนุนเพื่อความก้าวหน้า ซึ่งในส่วนนี้มี
จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบและแบบเปิดโอกาสให้แสดงความ
คิดเห็นใ้อิสระ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการและดำเนินงานในการให้
บริการทางคานอนามัยแม่และเด็กว่าสามารถปฏิบัติงานโดยมีความดีไ้บ่อยครั้งเพียงใด
แบบสอบถามส่วนนี้มีจำนวน 23 ข้อ ซึ่งแบบสอบถามส่วนนี้เป็นแบบ Likert Scale
ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นลักษณะการให้บริการอยู่ทางซ้ายมือ
และส่วนที่เป็นความดีไ้ในการปฏิบัติงานอยู่ทางขวามือ ดังตัวอย่างดังนี้

การให้บริการค่านอนามัยแม่และเด็ก	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อยครั้ง	ทำเป็นครั้งคราว	ทำน้อยมาก	ไม่ได้ทำเลย
<ul style="list-style-type: none"> - การให้คำแนะนำและดูแลหญิงมีครรภ์ - ให้การดูแลสุขภาพเด็กแรกเกิดและทารก รวมทั้งการพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง 					

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานค่านอนามัยแม่และเด็กของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบ Likert Scale 19 ข้อ และแบบสอบถามแบบเปิด 1 ข้อ แบบสอบถามแบบ Likert Scale ในส่วนนี้ ดังตัวอย่างดังนี้

การดำเนินงานค่านอนามัยแม่และเด็ก	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
<ul style="list-style-type: none"> - ท่านมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์นโยบายของการให้บริการทางค่านอนามัยแม่และเด็ก - การปฏิบัติงานทางค่านอนามัยแม่และเด็กได้รับความร่วมมือประสานงานจากโรงพยาบาลของรัฐมากน้อยเพียงใด 					

ส่วนแบบสอบถามแบบเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการปรับปรุงงานค่านอนามัยแม่และเด็ก

ข้อที่ 3 แบบสอบถามผู้ใช้บริการ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. แบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ โดยกำหนดคำตอบไว้มากกว่า 2 คำตอบ ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถเลือกตอบได้จากรายการที่ใดที่กำหนดไว้แล้ว เช่นคำถามใน ข้อที่ 3 ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 28 (ภาคผนวก)

2. แบบสอบถามแบบเปิด ไม่ได้กำหนดคำตอบไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้ตามที่ต้องการโดยอิสระ เช่นคำถามข้อที่ 3 ข้อ 29-31(ภาคผนวก)

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน จำนวน 39 ข้อ

ส่วนที่ 1 เป็นการสอบถาม เกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ อายุ รายได้ อาชีพ การศึกษา จำนวนบุตร และภาวะที่อยู่ในปัจจุบัน แบบสอบถามส่วนนี้มี 8 ข้อ โดยเป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ

ส่วนที่ 2 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริการของศูนย์บริการสาธารณสุขในสถาน ที่ เวลา การพึงพอใจใน การปฏิบัติงานของแพทย์ และเจ้าหน้าที่พยาบาล บริการที่ได้รับทั้งจากศูนย์บริการ สาธารณสุข กับโรงพยาบาลของรัฐ รวมทั้งความคิดเห็นหรือปรับปรุงการบริการของ ศูนย์ฯ แบบสอบถามในส่วนนี้มี 31 ข้อ ซึ่งมีทั้งแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ และแบบ สอบถามแบบเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. พบแพทย์หัวหน้าศูนย์บริการสาธารณสุข แต่ละแห่ง จำนวน 24 แห่ง โดยมีหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตแจกแบบ สอบถาม

2. นำแบบสอบถามไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกไว้ โดยความร่วมมือของแพทย์หัวหน้าศูนย์ฯ เจ้าหน้าที่พยาบาล และผู้ใช้บริการ และนัดหมายวัน และ เวลาที่จะเก็บข้อมูลต่อไปสำหรับแบบสอบถามของแพทย์หัวหน้าศูนย์ฯ และเจ้าหน้าที่พยาบาล ส่วนผู้รับบริการ ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามไปทำการสัมภาษณ์

3. แบบสอบถามแพทย์หัวหน้าศูนย์ ซึ่งได้ทำการสัมภาษณ์ประกอบแบบสอบถามที่ใช้สำรวจความคิดเห็นแพทย์หัวหน้าศูนย์ มีจำนวน 24 ชุด ได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามกลับคืนมา 22 ชุด ส่วนแบบสอบถามเจ้าหน้าที่พยาบาล ซึ่งได้ทำการแจกแบบสอบถามให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 120 ชุด ได้รับความกลับคืนมา 110 ชุด และแบบสอบถามผู้รับบริการ ซึ่งได้แจกแบบสอบถามให้ผู้รับบริการที่มารับบริการของศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 240 ชุด ได้รับความกลับคืนมาที่สมบูรณ์ 220 ชุด ดังนั้นแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาสมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ได้ คิดเป็นร้อยละ 91.67 ของจำนวนตัวอย่างประชากรทั้งหมด และใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้แบบสอบถามจากการรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้นำข้อมูลมาประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

1. แบบสอบถามแพทย์หัวหน้าศูนย์ เกี่ยวกับโครงสร้าง หน้าที่ การจัดการ คำนอนามัยแม่และเด็ก ได้วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

2. แบบสอบถามเจ้าหน้าที่พยาบาล ดำเนินการดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของตัวอย่างประชากร จำแนกตามตำแหน่ง หน้าที่ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และการได้รับการอบรมวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

ส่วนที่ 2 ความถี่ของการปฏิบัติงาน คำนอนามัยแม่และเด็ก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายชื่อ โดยการให้นำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ทำเป็นประจำ	5	คะแนน
ทำบ่อยครั้ง	4	คะแนน
ทำบ้างเป็นบางครั้ง	3	คะแนน
ทำน้อยมาก	2	คะแนน
ไม่ได้ทำเลย	1	คะแนน

ทั้งนี้ได้กำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนการปฏิบัติงาน ดังนี้

ทำเป็นประจำ	4.51 - 5.00
ทำบ่อยครั้ง	3.51 - 4.50
ทำบ้างเป็นบางครั้ง	2.51 - 3.50
ทำน้อยมาก	1.51 - 2.50
ไม่ทำเลย	1.00 - 1.50

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน และการประสานงานในงานอนามัยแม่และเด็ก วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายชื่อ

โดยการให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับดังนี้

เห็นควมมากที่สุด	5	คะแนน
เห็นควมมาก	4	คะแนน
เห็นควมปานกลาง	3	คะแนน
เห็นควมน้อย	2	คะแนน
เห็นควมน้อยที่สุด	1	คะแนน

ทั้งนี้ได้กำหนดค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็น ดังนี้

เห็นควมมากที่สุด	4.51 - 5.00
เห็นควมมาก	3.51 - 4.50
เห็นควมปานกลาง	2.51 - 3.50
เห็นควมน้อย	1.51 - 2.50
เห็นควมน้อยที่สุด	1.00 - 1.50

3. แบบสอบถามผู้รับบริการ ค่าเนิการดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น อายุ รายได้ อาชีพ การศึกษา จำนวนบุตร และภาวะที่อยู่อาศัย วิเคราะห์โดยการหาการอยละ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการค่านอนามัยแม่และเด็ก ที่ได้รับความพึงพอใจในบริการที่ได้รับทั้งจากศูนย์บริการสาธารณสุข และโรงพยาบาลของรัฐ วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. คำนวณค่าร้อยละ โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{P}{N} \times 100$$

P แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง
N แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2. คำนวณค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
N แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง

3. คำนวณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$S.D = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

S.D แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum fX^2$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนยกกำลังสอง
 $\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
N แทน จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่าง